

27.5.2014

Opetus- ja kulttuuriministeriö

kirjaamo@minedu.fi

Lausuntopyyntö varhaiskasvatusta koskevan lainsäädännön uudistamistyöryhmän esityksistä, 15.4.2014, OKM/81/040/2012

Lausunto varhaiskasvatusta koskevan lainsäädännön uudistamistyöryhmän esityksistä

Itä-Suomen aluehallintovirasto kiittää pyynnöstä lausua varhaiskasvatusta koskevan lainsäädännön uudistamistyöryhmän esityksistä. Itä-Suomen aluehallintovirasto näkee varhaiskasvatusta koskevan lainsäädännön uudistamisen erittäin tärkeänä. Erityisesti Itä-Suomen aluehallintovirasto haluaa ottaa kantaa seuraaviin kohtiin:

3 § Varhaiskasvatuksen tavoitteet

Varhaiskasvatuksen tavoitteiden kohdassa 8 todetaan, että varhaiskasvatuksen tavoitteena on tunnistaa lapsen yksilöllisen tuen tarve ja järjestää tukea varhaiskasvatuksessa mahdollisimman varhain tarvittaessa moniammatillisessa yhteistyössä. Kodin ja varhaiskasvatuksen yhteistyö on kirjoitettu lain henkeen sisään. Se voisi näkyä myös tässä esim. muotoiluna:

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tunnistaa lapsen yksilöllisen tuen tarve ja järjestää tukea varhaiskasvatuksessa mahdollisimman varhain tarvittaessa moniammatillisessa sekä kodin ja varhaiskasvatuksen yhteistyössä.

18 § Lapsen kehityksen ja oppimisen erityinen tuki

Usein esiopetusikäinen lapsi, joka on myös varhaiskasvatuksen piirissä, saa esiopetusta päiväkodissa. Tällöin, jos lapselle tehdään erityisen tuen päätös, se luontevasti koskee sekä varhaiskasvatusta että esiopetusta. 18 §:ssä todetaan, että erityinen tuki suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan tarvittaessa myös moniammatillisessa

yhteistyössä. Voi kuitenkin olla hyvä todeta, että lapselle, joka on sekä varhaiskasvatuksen että esiopetuksen piirissä, mahdollisesti kahden eri järjestäjän järjestämänä, tehdään ainoastaan yksi erityisen tuen päätös, joka tarvittavin osin koskee sekä varhaiskasvatusta että esiopetusta.

24 § Varhaiskasvatuksen paikallinen suunnittelu

Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma on tarpeellinen mm. varhaiskasvatuksen laadun toteutumiseksi. Olennaista on kuitenkin riittävä informaatio-ohjaus ja henkilöstökoulutus paikallisen suunnittelun tueksi, jotta Opetushallituksen päättämän varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden sisällöt ja tavoitteet toteutuvat jokaisella lapsella riippumatta alueesta tai palvelupaikasta. Tämä on tärkeää lasten ja perheiden yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon näkökulmasta.

32 § Varhaiskasvatuksen avustaja, perusteluosa (s. 56–57)

Työryhmä esittää, että avustaja ei olisi osa hoito-, kasvatus- ja opetushenkilöstöä, eikä avustajaa laskettaisi 7 luvussa säädettyihin henkilöstön mitoitukseen ja rakenteeseen.

Avustajan asemaa henkilöstössä voi tarkastella näkökulmasta, että tosiasiallisesti avustaja osallistuu keskeisesti lapsen tai ryhmässä olevien lapsien varhaiskasvatuksen toteuttamiseen (s. 57). Avustaja on samoin vaitiolovelvollinen saamistaan tiedoista kuin muukin henkilöstö. Avustajana toimimiseen vaadittaisiin mietinnön mukaan ammatillinen tutkinto. On kyseenalaista, onko tarkoituksenmukaista rajata avustaja muun henkilöstön ja mahdollisesti esim. henkilöstökoulutuksen ulkopuolelle.

Toimenkuvan luonteen vuoksi avustajaa ei kuitenkaan tule laskea 7 luvussa säädettyihin henkilöstön mitoitukseen ja rakenteeseen.

37 § Päiväkodin henkilöstön rakenne

Päiväkodin henkilöstön rakenne esitetään muodostettavaksi siten, että vähintään joka kolmannella hoito-, kasvatus- ja opetustehtävissä toimivalla tulee olla joko 27 tai 28 §:ssä säädetty kelpoisuus ja muilla 29 §:ssä säädetty kelpoisuus.

Laadukas varhaiskasvatus, joka nimetään 1 §:ssä, varmistuu parhaiten osaavalla henkilöstöllä, kuten myös s. 58 todetaan. Itä-Suomen aluehallintoviraston näkemyksen mukaan joka kolmannella tulisi olla 27 §:ssä säädetty kelpoisuus. Lisäksi tulee huolehtia riittävästä henkilöstökoulutuksesta.

41 § Henkilötietojen salassapito ja käsittely

Henkilötietojen salassapitoa ja käsittelyä säädettyä tai kuvattua on hyvä huomioida huoltajan oikeus saada jäljennökset lasta koskevista varhaiskasvatuksen sekä moniammatillisen yhteistyön asiakirjoista

haltuunsa viittaamalla viranomaisten toiminnan julkisuudesta säädettyyn lakiin.

2.3 Työryhmän näkemyksiä ohjausjärjestelmästä ja yksityisen varhaiskasvatuksen järjestämisestä

Työryhmä katsoo, että valtion ohjausjärjestelmää myös varhaiskasvatuksen osalta tulee virtaviivaistaa. Itä-Suomen aluehallintovirasto kannattaa tätä näkemystä. Varhaiskasvatuksen ohjauksen, kehittämisen ja valvonnan painopisteen tulee olla kunnilla ja varhaiskasvatusta toteuttavilla yksiköillä. Valtion ohjauksen tulee olla ennakoivaa ja perustua luotettavaan tiedonkeruuseen ja seurantaan. Aluehallintovirastoilla on edelleen ohjaus- ja valvontatehtävä, mutta oleellista on linjassa muun opetustoimen kanssa edistää varhaiskasvatuksen kehittämistehtävää. Valvonnan osalta aluehallintovirastoilla tulee olla oikeus ottaa oma-aloitteisesti tutkittavaksi varhaiskasvatuksen toimien lainmukaisuus.

Muita huomioita

Varhaiskasvatuksen toiminta-ajoista säädetään 7 §:ssä.

Lapsi saa säännöksen mukaan osallistua varhaiskasvatukseen yleensä enintään kymmenen tuntia yhtäjaksoisesti. Työssäkäyntialueiden on kaavailtu kattavan alle kolmen tunnin työmatkat. Tällöin tulee tilanteita, joissa lapsi tarvitsee jopa 11 tuntia yhtäjaksoista hoitoa.

Osa-aikainen varhaiskasvatus saa kestää enintään viisi tuntia päivässä tai 25 tuntia viikossa. Varhaiskasvatuksen maksuista käydään vielä erillistä keskustelua. On hyvä huomioida huoltajien tyypilliset mahdollisuudet lyhentää työaika. Näitä ovat esim. n. 80 %:n työaika (esim. 80 % neljä päivää viikossa tai n. 82 % kuuden tunnin työpäivä) tai esim. 60 %:n työaika (esim. kolme päivää viikossa). On hyvä huomioida nämä hoitoajat myös varhaiskasvatuksen maksuissa.

Päivähoidossa pitkään jatkunut epäkohta on yrittäjän tulojen selvittäminen. Ei ole yhdenvertaista muiden palkansaajien kanssa eikä tarkoituksenmukaista avata koko yrityksen kirjanpitoa ja tilinpäätöstä toistuvasti lapsen hoitomaksua määriteltäessä. Tässä yhteydessä tulee riittää esim. edellinen verotuspäätös (tästä näkyy tarvittaessa myös esim. osingot) sekä arvio tulevista tuloista. Näitä voidaan tarvittaessa tarkastella myös jälkikäteen.

Ylijohtaja

Elli Aaltonen

Sivistystoimen ylitarkastaja

Johanna Albert

Lausunnon keskeinen sisältö

3 § Varhaiskasvatuksen tavoitteet. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tunnistaa lapsen yksilöllisen tuen tarve ja järjestää tukea varhaiskasvatuksessa mahdollisimman varhain tarvittaessa moniammatillisessa **sekä kodin ja varhaiskasvatuksen yhteistyössä.**

18 § Lapsen kehityksen ja oppimisen erityinen tuki. Lapselle, joka on sekä varhaiskasvatuksen että esiopetuksen piirissä, mahdollisesti kahden eri järjestäjän järjestämänä, tehdään ainoastaan yksi erityisen tuen päätös, joka tarvittavin osin koskee sekä varhaiskasvatusta että esiopetusta.

24 § Varhaiskasvatuksen paikallinen suunnittelu. Riittävä informaatio-ohjaus ja henkilöstökoulutus paikallisen suunnittelun tueksi on tärkeää varhaiskasvatuksen laadun sekä lasten ja perheiden yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon näkökulmasta.

32 § Varhaiskasvatuksen avustaja, perusteluosa (s. 56–57). On kyseenalaista, onko tarkoituksenmukaista rajata avustaja muun henkilöstön ja mahdollisesti esim. henkilöstökoulutuksen ulkopuolelle. Toimenkuvan luonteen vuoksi avustajaa ei kuitenkaan tule laskea 7 luvussa säädettyihin henkilöstön mitoitukseen ja rakenteeseen.

37 § Päiväkodin henkilöstön rakenne. Laadukas varhaiskasvatus, joka nimetään 1 §:ssä, varmistuu parhaiten osaavalla henkilöstöllä, kuten myös s. 58 todetaan. Itä-Suomen aluehallintoviraston näkemyksen mukaan joka kolmannella tulisi olla 27 §:ssä säädetty kelpoisuus. Lisäksi tulee huolehtia riittävästä henkilöstökoulutuksesta.

41 § Henkilötietojen salassapito ja käsittely. Henkilötietojen salassapitoa ja käsittelyä säädetäessä tai kuvatessa on hyvä huomioida huoltajan oikeus saada jäljennökset lasta koskevista varhaiskasvatuksen sekä moniammatillisen yhteistyön asiakirjoista haltuunsa viittaamalla viranomaisten toiminnan julkisuudesta säädettyyn lakiin.

Varhaiskasvatuksen ohjaus, kehittäminen ja valvonta. Näiden painopisteen tulee olla kunnilla ja varhaiskasvatusta toteuttavilla yksiköillä. Valtion ohjauksen tulee olla ennakoivaa ja perustua luotettavaan tiedonkeruuseen ja seurantaan. Aluehallintovirastoilla on edelleen ohjaus- ja valvontatehtävä, mutta oleellista on linjassa muun opetustoimen kanssa edistää varhaiskasvatuksen kehittämistehtävää. Valvonnan osalta aluehallintovirastoilla tulee olla oikeus ottaa oma-aloitteisesti tutkittavaksi varhaiskasvatuksen toimien lainmukaisuus.

Varhaiskasvatuksen toiminta-ajat ja maksut. Näiden tulisi olla yhteismitallisia tyypillisten lyhennettyjen työaikojen kanssa.

Maksujen määrittäminen. Yrittäjän tuloja selvitettäessä ja lapsen hoitomaksua määriteltäessä tulee riittää esim. edellinen verotuspäätös sekä arvio tulevista tuloista. Näitä voidaan tarvittaessa tarkastella myös jälkikäteen.